

Filosofija ohppiiguin – stálut ja earáláganvuohta

Tori Wrånes, *Track of Horns*, 2015. Video. 8 min. Oahpaheaddjibagadus

DÁIDAGA BIRRA

Videobuvttus *Tracks of Horns* lei okta dain dáidagiin mat čájehuvvojedje čájáhusas «Tori Wrånes. Hot Pocket» Dálááiggi dáidaga museas (Museet for samtidskunst) 2017:s. Dat lea filbmejuvvon performance. Ieš *performance* dáhpáhuvai Bolzano Itália Álppain. Čuojahanjoavku čuojaheaddjit ledje gárvodan stállun, ja girde meattá sabetheaissain, geasseruonas álpaeanaadaga badjel, seammás go guohtu gusaid biellut čudjet guoktenuppelohkái jitnii. Dáiddár ieš čohkká badjin muora alde ja lávlu stálugillii, ja moanat čoarvebosončuojaheaddjit čužžot vuovddázis ja bossot guhkes álpačoarvebosoniiguin. Molssafárddaiguin, lávdedávviiguin, jienaiguin ja lihkademiiguin ráhkadit dáiddár niehkolágan duohtavuođa.

Tori Wrånes lea olu háviid bargan stáluiguin. Ii romantihkalaš, nationála figuvran, muhto dakkárin mii sáhtta symboliseret

goazakeahtes, eahpemuddejuvvon sivdnádusa mii spiehkasta norpmain, ja mii ráhkada iežas molssaevttolaš njuolggadusaid. Mis lea buohkain stállu čihkkojuvvon iežamet sisa, maid mii berret duostat luoitit luovos dávjjiibut. Duostat leat earáláganin.

Wrånes lohká ieš ahte stálut addet sutnje vejolašvuođa stoahkat identitehtain, ja dainna lágiin ovdanbuktit ja deattuhit iešvuodaid iešgudeftálan belliid.

DÁIDDÁRA BIRRA

Tori Wrånes lea riegádan Kristiansandas 1978:s, ja lea váldán oahpu Stáhta dáiddaakademijjas (Statens kunstakademi). Son lea maddái studeren musihka ja teáhtera. Wrånes lea okta dain Norgga dáiddáriin geat riikkaidgaskasaččat leat eanemusat dohkkehuvvon ja geain lea earenoamáš jietna dálááiggi dáidagis. Son bargá performance, báccii, musihka ja teáhtera

rastá. Máskerejuvvon rupmašat ja Wrånesa earenoamáš jietnageavaheapmi leat su barggaid dovdomearkkat. Wrånes bargá maiddá doaimbi musihkkaartistan iešguđetge joavkkuiguin, ja sierra proševttaiguin iešguđetge surggiin. 2016:s lei Wrånes fárus luoitime vuodđogeaddgi ođđa Nationálmuseii (Nasjónalmuseet) mii rahpasa 2020:s. Dalle girddii son 30 mehtera eatnama bajábealde heaisakránain seammás go lávllui ja ráđđeviesu biellojienat mieduštjedje su. Vuodđogeaddgi lei sus seahkas sealggis.

GASKKUSTEAMI BIRRA

Mii geahččat filmma ovttas. Manñil juohká oahpaheaddji ohppiid guovtti jovkui. Buohkat čohkkájit rieggás, oahpaheaddji ii oasálastte ságastallamii, muhto lea áici. Nammalihput. Gaskkusteaddji ovdanbuktá filosofalaš ságastallama njuolggadusaid.

Mii geavahit doabakoarttaid mat čalmmustahttet dovduid: Gaskkusteaddji čájeha ovtta koartta hávális ja bivdá ohppiid válljet koartta mas oaivvildit soaitá leat dahkamuš filmmain.

Ságastallan: Oahppit čájehit koartta ja čilgejit manne dat heive filbmii. Dasto čuovvu sokráhtalaš ságastallan mas lea vuodđun dat maid oahppit leat dadjan.

Metaságastallan: Ságastallan mas gaskkusteaddji jearrá «Mii lei din mielas gelddolaš?» ja «Mii lei din mielas váttis?» Oahppit ožžot jurddašanbottu, ja buohkat muitalit vástádusaset ja earát fas guldalit.

OVDABARGU

Oahpaheaddji sáhtta hupmat veahá dan birra movt oahppit ákkastit iežaset oaiviliid dahje čuoččuhusaid. Filosofijas ii leat «lohpi» dušše čuoččuhit, ferte álo ákkastit čuoččuhusa. Lea buorre hupmat veahá filosofija ja fáktá veala birra. Filosofalaš ságastallamiin ii olat fasihttavástádusa, muhto oahppit gávdnet dan buoremus vástádusa daiguin eavttuiguin mat sis leat ja dan áiggis mii sis lea. Lea proseassa iige vástádus mii lea deatalaš filosofalaš ságastallamiin; dat sáhtta leat amas ohppiide. Fáktáid sáhtta gávdnat leksikonas, neahtas, girjjiin, ja go jearrá áššedovdiin, jna.

MANÑELBARGU

Ságastallan luohkás: Sii sáhttet joatkit ságastallama dan rájes gos loahpahuuvui ja hukset dan viidáseappot. Ovdamearkkat gažaldagaide maid luohkká sáhtta digaštallat: Mii lea stoahkat identitehtain? Maid sáhttet stálut symboliseret Wrånesa dáiddamáilmmis? Leat go ovttaláganvuodát stáluin ja olbmui? Maid mearkkaša leat earalágan? Tori Wrånes lea lohkan mis lea buohkain stállu iežamet siste – Maid jáhkkibehtet son oaivvilda dainna?

Filosofija geavaheapmi lea systemáhtalaš imaštallan. Strukturerejuvvon ságastallan veahkeha oasseváldiid guovdilastit, ja ángiruššá buohkaid. Ovttas gávnnaht jurddašeami bokte juoidá mii lea duohta. Olbmot hupmet ovtta dingga birra hávális, jurddašit ovdal go hupmet, ja fertejit guldalit ja oaivvildit juoidá dan birra maid earát lohket, ságastallat seamma áššiid birra, oaivvildit ja árvvoštallat ja ákkastallat. Filosofalaš ságastallamis lea proseassa iige vástádus mii lea deatalaš.

Muitte jurddašanbottuid vai oahppit besset ráhkadit ja čállit ákkaid. Sii galget hupmat guhtet guimmiineaset (eaige oahpaheddjiin), guhtet guimmiideaset cealkámušaid vuodul. Olu lihku!

FÁKTÁT

Buvttadeaddji: Dáidaga, arkitektuvrra ja hábmema nátionálmusea (Nasjónalmuseet for kunst, arkitektur og design)

Ulbmiljoavku: Smávveahkki, 1.–4. luohkká

Gelbbolašvuodamihttomearit: Dárogieilla, dáidda ja giehtaduodji, musihkka ja drámá

Bistin: 1 diimmu

Ohppiid lohku: 30. Oahppit gehččet video ovttas. Dasto juhkojuvvo luohkká guovtti jovkui filosofalaš ságastallamii – eanemusat 15 oahppi goappáge joavkkus

Čájáhuslatnja: Latnja gos sáhtta čájehit video. Oahppit čohkkájit láhttis. Joavkkut mannaba goabbatge latnjii.

Oktavuohtha:

Camilla Frøland Sramek, e-boasta:

camilla.sramek@nasjónalmuseet.no Tlf: 489 99 456

Anita Rebolledo, e-boasta: anita.rebolledo@nasjónalmuseet.no

Tlf: 992 90 429

LIŊKKAT JA DIEHTOMATERIÁLA:

https://no.wikipedia.org/wiki/Sokratisk_dialog

https://snl.no/Tori_Wr%C3%A5nes

[https://www.kunstforeninger.no/kunstpluss/uten-](https://www.kunstforeninger.no/kunstpluss/uten-bakkekontakt-intervju-med-tori-wranes/)

[bakkekontakt-intervju-med-tori-wranes/](https://www.kunstforeninger.no/kunstpluss/uten-bakkekontakt-intervju-med-tori-wranes/)

<https://kunsthalcharlottenborg.dk/en/exhibitions/tori-wraanes-2/>

[Utstillingen «Tori Wrånes. Hot Pocket» Čájehuvvui dálááiggi](http://www.toriwraanes.com/shapeshifter-2016/hot-pocket/)

[dáidaga museas \(Museet for samtidskunst\) 2017:s:](http://www.toriwraanes.com/shapeshifter-2016/hot-pocket/)

[http://www.toriwraanes.com/ shapeshifter-2016/hot-pocket/](http://www.toriwraanes.com/shapeshifter-2016/hot-pocket/)

Tori Wrånes'

[Ruovttusiidu: http://www.toriwraanes.com/](http://www.toriwraanes.com/)

nasjónalmuseet.no

[f](https://www.facebook.com/nasjónalmuseet) [t](https://www.instagram.com/nasjónalmuseet) /nasjónalmuseet

NASJONALMUSEET